

Pest panaszkodik

Mindenütt csak panaszkodnak az emberek, itt is és ott is. Itt azért, mert elmaradt az ideai fürdőszaison és nem kaphatni francia divatlapot, ott pedig másmiért, egészen másért. Négy krajcárért, nadrággombért, két krumpliért. Ilyen csekélység csak a bajuk és mégis úgy patáliáznak, mintha ezen fordulna meg a lenni — vagy nem lenni — kérdése.

Cincog a nyomoruság

Az előjáróság első emeletén van az a szoba, ahol a havi segélyeket osztogatják. Még nincs féltizenkettő se és még mindig tele van emberekkel a tornác. Az emberek esővertek, csapzottak, rongyosak és valamennyi mind köhög, krárog, fuldoklik, vacog. Komisz szegényszag lóg a levegőben és a fülledt, penészes ruhák összepréselten duruzsolnak:

— Mi baja? — kérdi egy sánta asszony a mellette sápitózótól:

— Semmi, csak szurásom van a mellemben.

— Bizonyosan megfázott.

— Nem amiatt van, más miatt.

És mondja:

— Tegnapelőtt szólt a Tresnyák, hogy igazítsam össze a nadrágját, ad négy krajcárt. Megörültem neki. Keresek a fiókban gombot és nincs. Két nadrággomb volt ott és most egy sincs. Hát hová lett? Lejjebb kaparászok, ott, ahol azok a harisnyáim vannak, amiket már nem hordozok, onnan meg a koronám hibázik. Az én keserves koronám...

A göthös asszony sir, a sánta vigasztalja:

— Azért ne sirjon, hátha elkeverőzött valahová.

— Nem keverőzhetett, hiszen ott volt, azok alatt a harisnyák alatt, amiket nem viselek.

És újra sir és az a harisnya, amit visel, rongyosan, ernyedten csüng a lábán, — ujjai kipislognak a cipőből.

— Nekem is ellopták két krumplimat, — mondja a sánta asszony.

A göthös oda se figyel, csak sir:

— Amióta elvesztet a koronám, folyton érzem a mellembe a szurást.

Most nevet kiabálnak a belső szobából:

— Krajcsmer Illés!

— Igenis.

— Krajcsmer Illés, mit akar?

— Segélyt, kérem alássan.

— Honnan jön?

— A kórházból.

— Mi baja van?

— Vizzé változik az agyvelőm.

Aki ezt mondja, hataraszos vállu ember, lordónagyságu feje van és dagadt a keze.

— Nyomorban van?

— Borzasztó nyomorban, az anyámmal együtt.

— Mi a foglalkozása?

— Diplomás építéstervező vagyok.

És szemközi, a második emeleten is ugyanez a nyomoruság cincog. Asszonynyomor, gyereknyomor. A tizenkilences ajtó előtt is segélyesek kuncorognak.

Megkérdem a hivatalnok urat, hogy sok-e a hadisegélyes és körülményes-e az eljárás, míg valaki hadisegélyhez jut?

— Nem nagyon körülményes — mondja a segélyüzem főnöke. — Tetszik tudni, blankették vannak, azokat ki kell tölteni, a házmesterrel aláírni, a katonai hatóságtól igazolványt szatolni, azt ide benyújtani, itt azután az Alkerület kiállítja a pöffelterjesztési ívet, amit átnéz a kezelő főtisztviselő ur, ő azután bejárja az Alkerületeket, meggyőződik az adatok helyességéről, ha helyes, úgy a Pénzügyminisztérium, illetve az a hatóság...

Az üzemfőnök még mond valamit, több valamit mond, de azt már nem hallom. Én már akkor régen lenni vagyok az utcán, a cincogó nyomoruság között és újra csak ezt hallgatom. Elvégre ez is van olyan szomorú, mint a nemnagyonkörülményes.

A nyomoruság itt már civódik és irigykedik:

— Ne siessen úgy, mert elfárad —

mondja az egyik a másiknak, aki betolakszik az ajtón.

— Egy boton vánszorgó zenész felkáromkodik a szemben lévő ház ablakába.

— Milyen kanonokra hizott az a dög a jómódtól!

Felnézek, hát egy nekigömbölyödött fokszí bámul ki az ablakon, rózsaszín másli van a nyakán és begyeskedve dörgölőzik neki az esővel csapdosott üvegnek.

— Maga is segélyért megy? — kérdem a káromkodó zenészt.

— Igenis, de csak szokásból, mert úgy se adnak.

— Miért nem?

— Azt nem lehet tudni, valami fortély van a dolognak, amit nem tudunk kitalálni. Oh vannak ilyenek, mint én, többen is. Asszonyok is, akik koplalnak...

Sietve följegyzek egy pár címet és magára hagyom a zenészt, aki egyre csak a kutyát apprehendálja az ablakban.

A sárgaház árvái

Földszintes ház a sárga ház, de belül már emelete is van, oldalt kettő, hátul három. A harmadik emeleten lakik a kapott cím: Kovács Ferencné. A sárga házban dáridózik a nyomor, Kovács Ferencné ajtaján piros cédula van. Valaki ragályos beteg odabenn.

— Jó napot mondom Kovács Ferencnének.

Az asszony köszönés helyett két apró gyerekekkel cipekedik elő:

— Tessék megnézni, doktor ur, hogy mi bajuk.

Mondom, hogy nem vagyok doktor, de az asszony nem hallja. Süket. Ide-oda tapogatózik, hályog van a szemén. Nehezen mozog, utolsó perces várandós. Áldott állapotban van.

— Kap-e laktér-segélyt? — kérdem szótagolva.

— Szomorúan rázza a fejét és betessékeli a szobába.

A szobában ragyog a tisztaság. Kicsike kápolna a szoba, a falakon szomoruzemű Máriák, keresztrekinzött Krisztusok lógnak.

— Mért nem kap laktér-segélyt?

— Nem tudom. Én kértem, még tavaly kértem, akkor vicik voltunk, azért nem kaptunk.

Most már nem vagyunk vicik, mert háboruba vitték az uramat, de azért most se kapunk.

— Mikor vitték el az urát?

— Még tavaly. Három hónap óta semmi hír sincs róla. Hat gyermekem van, most jön a hetedik. Csupa mostoha gyerekek. Hat gyerekre mentem férjhez. Az uram cipész. A 26-ik gyalogezredhez vonult be. Van egy tizen-négyéves mostoha lányom is, de az se kereshet. Mert minden gyerek beteg és azokkal van baja.

Az asztalon olvasó fekszik, azt az asszony pergeti. És egy könyv, a címe: Hová merre? Csizmadia Sándor könyve. Ezt Kovács Ferenc olvasta, mielőtt bevonult. A gályarab című agyonfülezt ponyva pedig a leányé, aki tizen-négyéves és regényes hajlandóságu.

— Hát mit mondtak ott, ahol segélyt kért?

Az áldott asszony tisztelettudón motyogja:

— Az a nagyságos ur azt mondta, hogy folyamodni kell a miniszterhez.

És látszik a képén, hogy ez neki valami rettenetes, valami érthetetlen. És úgy beszél Pityi Palkó urról, aki elutasította őt, mint az istenről, mint a gondviselésről, ki hirtelen megkomiszodott és akivel szemben sehová nincsen apelláta.

Volt többször laktér-segélyért?

— Voltam. Sokszor voltam.

— Törvényes asszony maga?

— Igenis.

— És nem kapott?

— Nem.

— Mióta nem fizetett laktért?

— Félév óta.

— Mit csinálnak most maguk?

— Van egy kis krumplink, azt esszük, majd ha nem lesz, ha elfogy, akkor meghalunk.

Ezt a hatgyermekes hadiözvegyet Kovács

Kenessey ur nem javallja

A másik cím Csányi Sándorné (több is van, sok van) Csányi Sándorné a Batthyány-utca 34-ik szám alatt lakik. Az ura kilenc hónappal ezelőtt vonult be. Ő se kap segélyt, nem kap pedig azért, mert a segélyezették összeírásakor a Lloyd-nyomdában dolgozott. Igaz, hogy azóta megnyomorodott és sehol se keres, de azért még se kap segélyt. Három kis gyereke van, az ura asztalos, az asszony osontváz. Rángatózik és csak hebegve beszél. Szinte krumplit eszik, de azt is csak néha, amikor van.

Összenézem a csontvázasszony irásait és eszembe jut a Kenessey ur. Gyerekkoromban lapoztam egyszer egy gyümölcsstenyészési könyvet és abból olvastam ki a következőket: *Nemes magbaváló, szilva földmivelésügy minisztérium hegyes vidéken való tenyészésre ajánlja; utána pedig ezt: Kenessey ur nem javasolja.* Sokat tündöttem akkor, hogy ki lehet ez a Kenessey ur, ez a furcsa, ez a csökönyös névtelen? Most már tudom: Ő az, aki nem javall. Ő az, aki mindenütt megvan, aki a hóna alatt cipeli a felterjesztési íveket és nem a szíve fölött, ő az, aki nagyképpel járja be az alkerületeket és nem törődik azzal, ha a hatgyermekes hadiözvegyek éhenfordulnak is fel, ő azért mégsem javall.

— Dehát miért? *Miféle jogi indokolással? Tisztelt városi előljáróság, vagy ha jobban tetszik: tisztelt Kenessey ur, miért nem tetszik javallani? Csak úgy gyümölcsstenyészési alapon, vagy mi egyéb indokolással, ha másért?*

A népségítő irodában

A népségítő irodába futok a panaszommal (Központi városház), ott meghallgatnak és elővesznek egy könyvet. A könyvből kitűnik, hogy ez a *hatszázkilencvenhetedik* panasz ebben a hónapban.

Iiigen — mondom hebegve és szerényen meghuzódom egy sarokban a magam kis esetével és ott töprengek tovább, hogy mi lesz ebből. *Mi lesz ebből most, amikor ekkora a drágaság és mi lesz később, ha a háziurak elunják a krajcáros, vagy a nemfizető lakókat és kiszekirozzák őket és mi lesz a háboru után, amikor elkövetkezik a fizetések napja.*

Közben emberek jönnek-mennek, sirnak, panaszkodnak.

Az egyik segélyt kér, mert ügynök:

— Hiszen az ügynököknek jól megy, — mondja a népségítő.

— Jól ám az *alkalmi* ügynököknek, de mi éhen halunk. Még kellene tiltani, hogy ügynök — ügynöktől vásároljon ... mert ez okozza a drágaságot és a mi nyomoruságunkat.

Igy mondja az ügynök, de Fekete Istvánné, akinek szintén segély kell, egészen másképpen mondja.

Ő azt mondja, hogy azért nagy a drágaság, mert mi magyarok, azt se *tudjuk, mink van*, azt kellett volna először is rovásra venni és minden eldugott portékát elkobozni, piacra dobni. Nem büntetni — mondja Fekete Istvánné, aki foglalkozására nézvést inségbe jutott markotányosnő — hanem elvenni attól, aki akasztófa. Mert a büntetést már mindegyik belekalkulálta a nyereségbe.

A többiek pedig semmit se mondanak, csak hallgatják a zürzaváros beszédeket. Szemük piros a sirástól, a szájuk fehér és repedezett a nehéz lélekzettől, a kezükben papirosok rezegnek és biztató szóra, ígéretre várnak, *hogy a nem javallt, de törvényesen kijáró hadisegélyeket mégis csak kiperli a szigorú szívű várostól a népségítő ur.*

Pilisi Lajos.

Ausztria és Magyarország háborús költsége 1914 augusztustól 1915 július végén, megközelítőleg 12 milliárd korona — a két állam összes vasutvonalainak értéke pedig Fellner számítása szerint

LEGUJABB

Románia semlegessége

Bukarestből jelentik: Szombaton *ujabb minisztertanács volt*, amely az orosz és a francia követnek abból az alkalomból, hogy Bulgária belépett a háboruba, a román kormánynál tett lépéseivel foglalkozott. A miniszterelnök közölte Szerbiáról és Görögországról szóló információit. A minisztertanács úgy találta, hogy a jelenlegi helyzet Románia részére a *lojális semlegesség folytatását teszi szükségessé. A külügyminiszter ágybanfekvő beteg.*

A bolgár fronton

A bolgár hadügyminiszter egy napot a harcfronton töltött, ahonnan nagy meglepéssel tért vissza az akciók folyása és a csapatok kitűnő állapota felett. A minisztertanács elhatározta, hogy a hadi foglyokat és szökevényeket, más államok mintájára, utasítva vasutépítésre fogják felhasználni. Számuk má meghaladja a kétezret.

A cár hadsegéde Bukarestben

Wilkosin tábornok, a cár hadsegédje, *Urusszov* herceg kíséretében Szerbiába utaztában Bukarestbe érkezett.

Montenegró bajban

Rómába utaztában Bariba érkezett *Ca tarra*, volt montenegró konzula, akire kormánya fontos missziót ruházott. A volt konzul kijelentette, hogy *Montenegró jegyvére, löszre és pénz hiján téllenségre van kárhóztatva* és azonfelül haderejének nagy részét *Szkutár* megszállása veszi igénybe. Most arról van szó, hogy a négyesszövetség hatalmaival megállapodások jöjjenek létre oly irányban, hogy Montenegró kedvező stratégiai fekvéséből eredő előnyök kihasználtságának. E tekintetben különösen a Lovcsen jelentőségére utalnak, valamint arra, hogy a montenegrói határ felől négyes szövetség csapatai a német és osztrák magyar csapatoknak Szerbiába való előrenyomulását megakadályozhatják.

Elsülyesztett angol gőzös

A *Frankfurter Zeitung* jelent: Az *Aja* hétezer tonnás angol gőzöst a Földközi-tengeren *elsülyesztették.*

Bolgár-görög barátság

Timolica görög lakossága értesítette a bolgár kormányt, hogy szívesen átenged egy tenplomot a bolgár istentisztelet céljaira. A görögöknek ezt az elhatározását a bolgár sajtó elismeréssel fogadja.

Milliárdos megrekdelés Amerikában

Bark orosz pénzügyminiszter közölte pétervári sajtóval, hogy a szövetségesek együttesen *ujabb milliárdos rendelkezéseket tettek Amerikában* és együttesen vállalták a kifizetés garanciáját. A bevásárlással az angol kormányt bizták meg. Bark végül megvigasztalta az orosz sajtót, hogy Oroszország jövőre *nem fog több aranyat szállítani Angliába.*

A singaporei lázadás

A *Kölnische Volkszeitung* szumatriai jelentése szerint a singaporei csapatok lázadása sokkal nagyobb mérvű volt, mint amennyire az angol kormány beismerte. Junius 10-iki lapok a kormányzó felhívását közlik, amelyben fejenként díjakat tűz ki a még el nem fogott lázadókra. A lázadás februárban tört ki. Négy hónap tehát az angol kormánynak nem volt